

Forankring, formidling og kommunikasjon av sosial ulikhet

Forfattere

Anne Line Berglia

Elsie Brenne

Bente R. Hansen

Gun Kleve

Kjell Rennesund

Bakgrunn

Kommuner og fylkeskommuner har gjennom samhandlingsreformen (St.meld.nr. 47 2008–2009) og nytt lovverk fått lovpålagt arbeid og nye utfordringer på folkehelseområdet. Dette gjelder særlig oversikten over helsetilstanden i befolkningen, og påvirkningsfaktorer på denne. Det er imidlertid en utfordring å utforme dette kunnskapsgrunnlaget på en måte som gir oss god informasjon om temaet sosial ulikhet i befolkningen. Dels fordi sosial ulikhet er et relativt nytt tema i folkehelsearbeidet i Norge, fordi vi i noen grad mangler indikatorer og statistikk som synliggjør sosial ulikhet, og fordi det er mange aktører med ulik forståelse av hvilken type data som er relevant.

Mål og metode

Oppgaven har undersøkt hvilke typer data kommuner og fylkeskommuner trenger som grunnlag for planstrategiarbeidet for å legge til rette for en politikk som utjevner sosial ulikhet blant barn og unge.

I oppgaven har vi brukt litteraturstudier og fokusgruppeintervju som metode. Deltakere i fokusgruppeintervjuet var plansjef og saksbehandler med ansvar for neste planstrategi i våre kommuner og fylkeskommuner (Halden, Råde, Buskerud og Østfold).

Resultat

Arbeidet med å beskrive sosial ulikhet mellom grupper av befolkningen er nytt i Norge. Våre data

viser at kommunene har mye kunnskap om de «harde fakta» eller den kvantitative kunnskapen, men sosial ulikhet er en type «*wicked problem*». Her trenger kommunene kvalitative data for å utfylle de enklere målbare faktaene. Videre viser våre data at kommunene i noen grad mangler kunnskap om hvilke data som er de mest hensiktsmessige å benytte for å utforme politikk for å utjevne sosial ulikhet i helse.

Kommunene oppfatter Helsedirektoratets veileder «God oversikt – en forutsetning for god folkehelse» som et instrumentelt redskap for kommuner og fylkeskommuner i arbeidet med planprosesser. Den har en rasjonell tilnærming til planlegging og til kunnskapsinnhenting, og her plasseres oversiktsdokumentet ved oppstarten av planstrategiprosessen. Folkehelsearbeid, og ikke minst planlegging for å utjevne sosial ulikhet, er komplekst og sammensatt og krever en mer allsidig tilnærming. Kommunene mener at det ved inngangen til planstrategiarbeidet er viktig å være bevisst at det også er nødvendig å skaffe tilveie data *i løpet av planprosessen*.

Konklusjon

Studien konkluderer med at i en uoversiktlig planleggingshverdag må vi bruke planprosessen for planstrategien til å bygge ny kunnskap om sosial ulikhet i kommuner og fylkeskommuner. Kommunene må bruke eksisterende kunnskap for å identifisere hva vi trenger videre i arbeidet.